DOMSTOLENS DOM
15. januar 1986 *

I sag 52/84

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved Kommissionens juridiske konsulent M.-J. Jonczy, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos G. Kremlis, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien, ved udenrigsministeren, repræsenteret af Hoebaer, direktør i ministeriet for udenrigshandel og udviklingssamarbejde, bistået af advokat J.-F. Bellis, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg på Belgiens ambassade, 4, rue des Girondins, résidence Champagne,

sagsøgt,

med påstand om, at det statueres, at kongeriget Belgien har undladt at opfylde en pligt ifølge traktaten, idet Belgien ikke har efterkommet Kommissionens beslutning af 16. februar 1983 om den belgiske regerings støtte til en virksomhed inden for sektoren for sanitetsartikler af keramik (EFT L 91, s. 32),

har

DOMSTOLEN

sammensat af afdelingsformanden, fungerende præsident U. Everling og afdelingsformanden R. Joliet, dommerne G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot, C. Kakouris, T. F. O'Higgins og F. Schockweiler,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

* Processprog: Fransk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 21. november 1985,

afsagt følgende

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved stævning, indleveret til Domstolens justitskontor den 28. februar 1984, har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-traktatens artikel 93, stk. 2, 2. afsnit, anlagt sag med påstand om, at det statueres, at kongeriget Belgien har undladt at opfylde en pligt ifølge traktaten, idet Belgien ikke inden for den fastsatte frist har efterkommet Kommissionens beslutning 83/130 af 16. februar 1983 om den belgiske regerings støtte til en virksomhed inden for sektoren for sanitetsartikler af keramik.

2 Kommissionen har ved den anfægtede beslutning fastslået, at en deltagelse på 475 mio BFR gennem et offentligt holdingselskab med regionalt sigte i kapitalen i en virksomhed i den keramiske sektor i la Louvière udgør en støtte, der i henhold til EØF-traktatens artikel 92 er uforenelig med fællesmarkedet og derfor skal »bringes til ophør«. Kommissionen forlangte endvidere inden for en frist af tre måneder, regnet fra meddelelsen af beslutningen, at blive underrettet om de foranstaltninger, som Belgien traf for at efterkomme påbudet.

3 Beslutningens præambel indeholder bl.a. følgende betragtning:

»en sådan støtte, der tager sigte på at opretholde produktionskapacitet, vil kunne fordreje konkurrencevilkårene i særlig alvorlig grad, for normalt ville markedsforholdene føre til lukning af den pågældende virksomhed, hvilket i en situation med overskydende kapacitet inden for den pågældende sektor ville give mere konkurrencedygtige virksomheder mulighed for at udvikle sig«.

4 Beslutningen blev meddelt kongeriget Belgien ved skrivelse af 24. april 1983. Der blev ikke anlagt annullationssøgsmål til efterprøvelse af beslutningen.

5 Ved skrivelse af 3. juni 1983 til det kompetente kommissionsmedlem bestred Belgiens faste repræsentant rigtigheden af begrundelsen for beslutningen og understregede de alvorlige sociale følger, som en lukning af den pågældende virksomhed ville medføre. Han anførte bl.a., at der i belgisk positiv ret ikke er hjemmel for at tilbagebetale ansvarlig indskudskapital, medmindre det kan ske gennem udlodning af selskabets overskud, hvilket selskabets driftsresultat ikke tillod. Endelig blev det i skrivelsen anført, at »de belgiske myndigheder anmoder Kommissionen om at oplyse, hvad den forstår ved, at 'støtten bringes til ophør', og hvilke følger, den mener at måtte drage af sin definition«

6 Ved skrivelse af 22. juli 1983 svarede Kommissionens kompetente medlem bl.a., at »det først og fremmest gælder om at opfylde de forpligtelser, der følger af fællesskabsretten«. Endvidere udbad han sig »inden femten dage oplysning om de foranstaltninger, der var blevet truffet af (den belgiske regering) for at efterkomme Kommissionens beslutning«.

7 Ved skrivelse af 5. september 1983 kritiserede Belgiens faste repræsentant på ny begrundelsen for beslutningen og fremsatte igen sin anmodning om en nærmere afklaring. Da Kommissionen mente, at der intet var sket for at efterkomme beslutningen, og den var alarmeret over oplysninger i den belgiske presse vedrørende nye støtteforanstaltninger til den pågældende virksomhed, anlagde den nærværende sag uden at besvare den nævnte skrivelse.

8 Kommissionen har for Domstolen fremhævet, at da den har konstateret, at den pågældende støtte er uforenelig med fællesmarkedet, er den i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, 1. afsnit, forpligtet til at træffe beslutning om, at medlemsstaten skulle ophæve støtten eller ændre den inden for en frist, som Kommissionen skal fastsætte. Kommissionen har rejst det spørgsmål, om den belgiske regerings indsi-

gelser ikke skal forstås således, at Belgien anfægter beslutningens gyldighed, hvilket ifølge Domstolens praksis er udelukket, eftersom beslutningen ikke er blevet anfægtet inden for fristen efter traktatens artikel 173, stk. 3.

9 I hvert fald savner indsigelserne efter Kommissionens opfattelse grundlag. Beslutningen har med tilstrækkelig klarhed defineret den støtte, der skal ophæves, i modsætning til, hvad der var tilfældet i sagen i Domstolens dom af 12. juli 1973 (Kommissionen mod Forbundsrepublikken Tyskland, sag 70/72, Sml. 1973, s. 813). Beslutningen er således tilstrækkelig præcis til at kunne gennemføres, og den belgiske regering kan efter Domstolens praksis ikke påberåbe sig belgisk positiv ret som begrundelse for ikke at efterkomme de forpligtelser, der fremgår af fællesskabsretlige beslutninger.

10 Den belgiske regering har anført, at de belgiske myndigheder ikke har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler dem i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2. Trods de belgiske myndigheders gentagne anmodninger har Kommissionen undladt at give de nødvendige oplysninger, der kunne gøre det muligt for disse myndigheder at fastslå, hvori den pligt til at ophæve den påståede støtte bestod. Det kan følgelig ikke bebrejdes disse myndigheder, at de ikke har efterkommet nævnte pligt.

11 Den belgiske regering har endvidere henvist til den Anden og Syvende Beretning om Konkurrencepolitikken, hvori Kommissionen har defineret sin stilling til offentlig kapitaldeltagelse. Kommissionen har i disse beretninger anført, at fremgangsmåden fra organers side, der er oprettet og finansieret af staten med henblik på kapitaldeltagelse i forskellige virksomheder, kun kan vurderes efterfølgende. Kommissionen har ved denne politik selv forhindret, at sådan deltagelse ophæves, fordi det under disse omstændigheder ville medføre en alvorlig forringelse af uskyldige tredjemænds rettigheder at pålægge pligt til tilbagebetaling i de tilfælde, hvor en virksomheds overskud er utilstrækkeligt til at kunne dække denne tilbagebetaling.

12 Regeringen har videre anført, at i nærværende tilfælde råder virksomheden på ingen måde over overskud, hvoraf tilbagebetaling kan ske, og det er derfor materielt umuligt at gennemføre beslutningen efter dens bogstav uden at foretage en likvidation af selskabet. Imidlertid kræver beslutningen kun, at støtten ophæves,

ikke at virksomheden likvideres. Under alle omstændigheder blev det på generalforsamlingen den 25. januar 1985 besluttet at foretage likvidation af selskabet; den belgiske regering forstår ikke, hvad mere Kommissionen ønsker.

13 Det bemærkes, at efter Domstolens faste praksis, senest bekræftet ved dom af 15. november 1983 (Kommissionen mod Den franske Republik, sag 52/83, Sml. 1983, s. 3707), kan en medlemsstat, som er adressat for en beslutning truffet i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, 1. afsnit, efter udløbet af den ved traktatens artikel 173, stk. 3, fastsatte frist ikke anfægte beslutningens gyldighed under en sag, anlagt i medfør af samme bestemmelses 2. afsnit. Dette er imidlertid tilfældet i nærværende sag.

14 Under disse omstændigheder ville den eneste indsigelse, som den belgiske regering kan gøre gældende over for traktatbrudspåstanden, være, at det er absolut umuligt at gennemføre beslutningen korrekt. Det skal i den forbindelse bemærkes, at beslutningen kræver, at en deltagelse på 475 mio BFR i virksomhedens kapital, der er besluttet den 3. august 1981 af de regionale myndigheder og virkeliggjort gennem et offentligt holdingselskab med regionalt sigte, skal bringes til ophør, og at dette krav er tilstrækkeligt præcist til at kunne gennemføres. Det forhold, at de belgiske myndigheder på grund af virksomhedens økonomiske situation ikke har kunnet tilbagesøge den udbetalte sum, udgør ikke umulighed for gennemførelsen, eftersom Kommissionens formål er, at støtten ophæves. Dette formål kan, som af den belgiske regering erkendt, opnås ved en selskabslikvidation, som de belgiske myndigheder kan fremkalde i deres egenskab af enten aktionærer eller kreditorer.

15 Når den belgiske regering har gjort gældende, at beslutningen er blevet effektivt gennemført derved, at virksomheden i begyndelsen af 1985 er trådt i likvidation, må det fremhæves, at søgsmålet angår kongeriget Belgiens undladelse af at efterkomme beslutningen inden for fristen, og at den omstridte beslutning, der blev meddelt ved skrivelse af 24. februar 1983, gav den belgiske regering pålæg om at give Kommissionen oplysning inden for en frist af tre måneder regnet fra meddel-

elsen af beslutningen om de foranstaltninger, som kongeriget Belgien havde truffet for at efterkomme beslutningen. Heraf følger nødvendigvis, at beslutningen i hvert fald ikke er blevet gennemført inden for fristerne.

16 Det skal tilføjes, at det forhold, at en medlemsstat, som en beslutning er rettet til, ikke under en sag som den foreliggende kan påberåbe sig andre indsigelser end absolut umulighed for gennemførelsen, ikke er til hinder for, at en medlemsstat, der under gennemførelsen af en sådan beslutning støder på uforudsete eller uforudsigelige vanskeligheder eller får kendskab til følger, der ikke er forudset af Kommissionen, forelægger Kommissionen disse problemer til bedømmelse med forslag om passende ændringer af den pågældende beslutning. I et sådant tilfælde skal Kommissionen og medlemsstaten i henhold til den regel, der pålægger medlemsstaterne og Fællesskabets institutioner en gensidig pligt til loyalt samarbejde, jfr. navnlig EØF-traktatens artikel 5, samarbejde efter bedste evne med henblik på at overvinde vanskelighederne, idet traktatens bestemmelser fuldt ud skal overholdes, særligt bestemmelserne om støtte. Imidlertid har ingen af de vanskeligheder, der i nærværende sag er påberåbt af den belgiske regering, en sådan karakter, og regeringen har heller ikke på nogen måde foreslået Kommissionen at gennemføre andre passende foranstaltninger, men har begrænset sig til, gennem Belgiens faste repræsentant og efter udløbet af den fastsatte frist for gennemførelsen, at bestride rigtigheden af begrundelsen for beslutningen, at påberåbe sig umuligheden af at bringe kapitaldeltagelsen til ophør på grund af bestemmelser i belgisk ret, samt til at anmode Kommissionen om at præcisere, hvad den forstår ved »bringe støtten til ophør«. En sådan adfærd kan ikke anses som værende i overensstemmelse med den ovennævnte pligt til samarbejde.

17 Heraf fremgår det, at der foreligger traktatbrud som anført i Kommissionens påstande.

Sagens omkostninger

18 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den tabende part til at afholde sagens omkostninger. Da sagsøgte har tabt sagen, tilpligtes sagsøgte at afholde sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Kongeriget Belgien har undladt at opfylde en forpligtelse, der påhviler det i henhold til traktaten, idet Belgien ikke inden for den fastsatte frist har efterkommet Kommissionens beslutning af 16. februar 1983 om den belgiske regerings støtte til en virksomhed inden for sektoren for sanitetsartikler af keramik.**

2) **Kongeriget Belgien betaler sagens omkostninger.**

Everling Joliet Bosco Koopmans

Due Galmot Kakouris O'Higgins Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. januar 1986.

Fungerende præsident

P. Heim

Justitssekretær

U. Everling

Afdelingsformand